

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. birželio 5 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukaviniienės, Andžej Maciejewski ir Dalios Vasarienės (kolegijos pirmininkė), susipažinusi su 2023 m. gegužės 29 d. paduotu **išieškotojos Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos** kasaciniu skundu dėl Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. kovo 3 d. nutarties peržiūrėjimo

nustatė:

Vilniaus apygardos teismas 2023 m. kovo 3 d. nutartimi paliko nepakeistą Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. gruodžio 7 d. nutarties dalį, kuria paskirta suinteresuotam asmeniui A. P. 175 Eur bauda už Inspekcijos privalomojo nurodymo pašalinti savavališkos statybos padarinius nevykdymą, ir pakeitė sprendimo dalį dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo.

Kasaciniu skundu išieškotoja Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo 2023 m. kovo 3 d. nutarties dalį, kuria atmetas Inspekcijos atskiras skundas, ir perduoti bylą šioje dalyje iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui (Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos atskiruoju skundu prašė Vilniaus apygardos teismo paskirti skolininkui (suinteresuotam asmeniui A. P.) periodinę 1 Eur baudą už kiekvieną uždelstą įvykdyti privalomojo nurodymo nevykdymo dieną, baudą skaičiuojant nuo 2019 m. rugsėjo 26 d. iki privalomojo nurodymo įvykdymo dienos, t. y. iki 2022 m. rugsėjo 28 d., valstybės naudai).

Išieškotojos kasacinis skundas grindžiamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais kasacijos pagrindais – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimu, turinčiu esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat skundžiamame teismo sprendime (nutartyje) nukrypimu nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš CPK 346 straipsnio 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (CPK 346 straipsnio 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Be to, CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuoti pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuoti pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Išieškotojos kasaciniame skunde nurodomi tokie esminiai argumentai:

1. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai vadovavosi ir ginčo santykyje netinkamai taikė Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022-10-05 nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-7-114-469/2022 pateiktus išaiškinimus, nes nagrinėjamu atveju nesutampa šių civilinių bylų *ratio decidendi*. Teismas byloje vadovavosi neaktualiais nagrinėjamu klausimu kasacinio teismo išaiškinimais, todėl netinkamai nustatė skolininkui skiriamą periodinės baudos terminą, kuris neatitinka civilinio proceso tikslų. Tai lėmė klaidingą ir ydingą teismo vertinimą, kad tokio pobūdžio byloje teismo skiriamos periodinės baudos galėtų būti skaičiuojamos nuo antstolio patvarkymo, kuriuo skolininkas įpareigojamas pateikti informaciją apie įpareigojimo įvykdymą, termino pabaigos. Toks apeliacinės instancijos teismo nutartyje pateiktas aiškinimas iškreipia vykdymo proceso tikslus, suponuoja jo neefektyvumą, kadangi vykdomojo dokumento - privalomojo nurodymo įvykdymo terminai yra aiškiai įtvirtinti pačiame vykdomajame dokumente ir skolininkui žinomi, skolininkas turi visas galimybes vykdyti privalomąjį nurodymą iki jame nurodyto termino pabaigos arba jį ginčyti.
2. Todėl apeliacinės instancijos teismo aiškinimas, kad periodinės baudos skaičiavimo terminas už privalomajame nurodyme nustatyto įpareigojimo nevykdymą galėtų būti skaičiuojamas nuo antstolio patvarkymo pateikti informaciją apie įpareigojimo įvykdymą, apsunkintų ir užtęstų vykdymo procesą. Be to, apeliacinės instancijos teismo nutartyje pateiktas teisės normų ir cituojamos kasacinio teismo praktikos aiškinimas sukuria tokį precedentą, kad skolininkas iš esmės privalo būti papildomai informuojamas antstolės apie prievolę, jos vykdymo terminus. Akcentuotina, jog teismas skundžiamoje nutartyje padaręs anksčiau aprašytus teisės normų pažeidimus nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojamos praktikos. Pagal kasacinio teismo praktiką, kuri nurodoma šiame kasaciniame skunde, papildomas antstolio raginimas įvykdyti žinomas prievolės laikytinas pertekliniu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010-04-16 nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-119/2010), todėl apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai konstatavo, kad skolininkui skiriama bauda pagal CPK 771 straipsnio 6 dalį, turi būti skaičiuojama nuo antstolės 2022-03-15 patvarkyme pateikti informaciją apie įpareigojimo įvykdymą pasibaigimo termino.
3. Teismas netinkamai taikė ir aiškino CPK 771 straipsnį, paneigdamas ir iškreipdamas baudos skyrimo tikslus. Pagal CPK 661 straipsnio 1 dalį, nustatančią, kad jeigu įstatymuose ar vykdomajame dokumente nurodyti įvykdymo terminai, raginimas įvykdyti sprendimą nesiunčiamas ir antstolis, pasibaigus nurodytam sprendimo įvykdymo terminui, iš karto pradeda priverstinio vykdymo veiksmus. Nagrinėjamu atveju skolininko atžvilgiu užvestoje vykdomojoje byloje Nr. 0177/22/00442 raginimas nebuvo siunčiamas, kaip tai nustato CPK 661 straipsnio 1 dalis, kadangi Inspekcijos surašytame privalomajame nurodyme buvo nustatytas konkretus jo įvykdymo terminas iki 2019-09-26. Inspekcijos nuomone, tiek pirmosios, tiek apeliacinės instancijų teismai, visiškai nepagrįstai skaičiavo baudos skolininkui skyrimo terminą nuo 2022-03-15 patvarkymo pateikti informaciją apie įpareigojimo įvykdymą Nr. S022-

5326 termino pasibaigimo, nepagrįstai sutapatino vykdymo procese skolininkams siunčiamus raginimus su antstolių skolininkams teikiamais patvarkymais pateikti informaciją. Teismai, sutapatindami kelis civilinio proceso teisėje taikytinus institutus ir nepagrįstai siedami periodinės baudos skolininkui už privalomojo nurodymo nevykdymą skaičiavimo terminą su antstolio patvarkymo pateikti informaciją įvykdymo termino pabaiga, nevertindami, kad patvarkymas pateikti informaciją laikytinas antstolės reikalavimų vykdymo procese, už kurio nevykdymą sankcija numatyta CPK 585 straipsnio 2 dalyje, o ne CPK 771 straipsnyje, padarė procesinės teisės taikymo pažeidimą.

4. Kasacinio teismo praktikoje nurodoma, kad patvarkymas dėl informacijos pateikimo yra veiksmas, skirtas duomenims surinkti, bet jei antstolis turi pakankamai duomenų dėl teismo sprendimo nevykdymo, jis nėra įpareigotas laukti dvidešimt dienų (antstolio veiksmo apskundimo terminą), kad galėtų parengti sprendimo neįvykdymo aktą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023-04-06 nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-119-969/2023). Atsižvelgiant į tai vertintina, kad apeliacinės instancijos teismo nutartimi padaryta esminė teisės taikymo klaida, vykdomojoje byloje antstolės siųstą patvarkymą pateikti informaciją apie įpareigojimo įvykdymą prilyginus siųstam raginimui ir vertinus, kad procesinė sankcija už tokio vykdomojo dokumento, kuriame yra nurodytas jo įvykdymo terminas, nevykdymą gali būti skaičiuojama ne nuo vykdomajame dokumente nurodytos jo įvykdymo termino pabaigos, tačiau siejant sankcijos skyrimą su antstolės reikalavimų nevykdymu.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamų teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliami tokių teisės klausimų, kurie atitiktų CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, kad teismai netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas materialiosios ir proceso teisės normas ir kad tai galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui. Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu CPK 346 straipsnio, 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti (CPK 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

n u t a r i a :

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.
Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai Alė Bukaviniėnė

Andžej Maciejewski

Dalia Vasariėnė